

Sayı : 4304
Tarih : 07.02.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başta Hatay, Maraş, Adıyaman olmak üzere Malatya, Antep, Urfa, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Kilis illerinde meydana gelen depremlerin ardından depremzedeler ciddi anlamda sağlık sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) ve emek, meslek odalarının hazırladığı birçok rapor; sağlık hizmetlerinde koordinasyonsuzluk, sağlık emek gücü ile ilgili yetersizlikler, kayıt sistemi yetersizliği, barınma kaynaklı sorunlar, sağlık emekçilerinin sorunları, enkaz kaldırma çalışmalarının yarattığı sağlık riski, salgın başta olmak üzere birçok sorunun artarak devam ettiğini ortaya koymuştur.

Sağlık hakkı, en temel haklardan olup bir kentte deprem yaşanmış olması bu hakkı ortadan kaldırmamaktadır. Hatay ilindeki depremzedelerin yarasının sarılıp yaşamın normale dönmesi, halkın yaşam hakkını tehlikeye atan koşulların ortadan kaldırılması için gerekli adımların atılması, Devletin yükümlülüklerindendir. Tüm bu sebeplerle Hatay ilinde sağlık alanında yaşanan sorunlar ve sağlık emekçilerinin sorunlarının tespiti ve gerekli önlemlerin alınması için hiçbir çıkar çatışması söz konusu olmayan bilim insanlarından oluşan bir kurulunda dahil edildiği, Anayasa'nın 98. Meclis İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ

Ağrı Milletvekili

ÖZET

6 Şubat 2023 tarihinde Maraş ili Pazarcık merkezli 7.7 büyüklüğünde ve Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiş, başta Hatay, Maraş, Adıyaman olmak üzere Malatya, Antep, Urfa, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Kilis illerini çok ciddi etkilemiştir. 20 Şubat 2023 tarihinde Hatay ili Defne ve Samandağ merkezli 6.4 ve 5,8 büyüklüğündeki depremler meydana gelmiştir. Bu depremlerin ardından artçı depremler de devam etmektedir. Resmi verilere göre 54 bine yakın yurttaşın yaşamını yitirdiği açıklanmıştır. Ancak kayıplar ve henüz müdahale edilmeyen enkazlar ile birlikte bu verinin çok üstünde yaşamını yitiren yurttaşın olduğu tahmin edilmektedir. Tüm bu felaketin yanı sıra depremlerin ardından sağlık alanında ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır.

Hatay'da 6 ve 20 Şubat depremlerinde çok büyük bir yıkım yaşanmıştır. Kentte kaderine terk edilmişlik görüntüsü hakimdir. İstatistikler depremde 11 ildeki can kaybı, yaralanma ve binalarda yıkım ve acil yıkılacak ve ağır hasarın neredeyse yarıya yakınının Hatay'da meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Depremde Hatay büyük zarar görmüş, en çok hasarı alan Antakya ise neredeyse yıkılmış, yok olmuştur. Bölgede 245 sağlık emekçisi, 63 Hekim, 6 diş hekimi hayatını kaybetmiş, 5 hekimin cesedine dahi ulaşılammıştır. Tüm alanlarda sağlık hizmetleri ciddi anlamda aksamaktadır. Hekim ve yardımcı sağlık personeli kadroları yetersizdir. Sağlık çalışanlarının konaklama ve barınma ihtiyaçları karşılanmamaktadır. Tayin olarak bölgeye gelen sağlıkçılar konteynerlerini kendileri temin ederek ikamet etmek zorunda kaldıkları ifade edilmiştir.

Depremin üzerinden bir yıl geçmiş olmasına rağmen kentteki sağlık hizmet ve sağlık sorunlarında bir düzelme olacağına tam tersi sorunlar artmıştır. Hatay'da birinci basamak sağlık hizmetleri adeta gözden çıkarılmış durumdadır. Hatay'da deprem öncesi bulunan 196 Aile Sağlığı Merkezinden 57 tanesi yıkılmıştır. Yalnızca Antakya'da toplam 43 Aile Sağlığı Merkezlerinden 28'i tamamen yıkılmış, deprem sonrasında gerek il dışına gerekse de il içinde büyük bir göç yaşanmıştır. Yıkılan ASM'lerin mevcut yerinde hizmet vermesi mümkün gözükmemektedir. Aile sağlığı merkezlerinden yalnızca biri kendi binasında hizmet verebilecek durumdadır. Geri kalanlar kendi kaderine terk edilmiş, Sağlık Bakanlığı yetkilileri tarafından 'kendi başlarının çaresine bakmaları gerektiği' söylenmiştir. Yıkılan ve malzemeleri depremde kullanılamaz hale gelen ASM'lerin sorumlusu Aile Hekimleri eski işyerlerini kurmak için aldıkları kredilerin borçlarını ödemekte ancak malzemelerini yeniden

temin ederek çalışma imkanı bulamamaktadırlar. ASM'lere kayıtlı kişilerin çok büyük oranı yer değiştirmiş olması sebebi ile gebe ve aşı takipleri yapılamaz olmasına rağmen Sağlık Bakanlığı tarafından herhangi bir önlem alınmamıştır. Bulaşıcı hastalıklardan korunmak için yapılan aşılar uzunca bir süre yapılamamıştır. Hatay deprem sonrasında en büyük hasarı alan il konumundadır. Bakıldığında enkaz kaldırma ve şehrin yaşamsal ve sosyal donatılarının ve sağlık hizmetlerinin geri kazanılmasına yönelik yeterli çabanın gösterilmediği, kentin kaderine terk edildiği izlenimi uyanmaktadır. Barınma, sağlıklı bir çevrede ve kentte yaşama ihtiyacı karşılanmamakta, Hatay halkı çok büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Deprem sanki hiç olmamış gibi kamu ve sağlık hizmetleri rutin uygulamalara terk edilmiştir. Ticarileşen sağlık hizmetlerinin ve özelleştirilen kamu hizmetlerinin en büyük mağduriyeti deprem sonrası ortaya çıkmıştır ve Hatay halkı bu nedenle çok ağır bedeller ödemektedir. Deprem sonrası süreç oda ve sivil inisiyatiflerle birlikte demokratik katılımcı ve kamucu bir anlayışla yürütülmesi gerekirken Hatay Tabip Odası sağlık sorunlarının tespiti ve çözümüne dönük İl Sağlık Müdürlüğü ile altı aydan uzun bir süre görüşmemiştir

Kemirgenlerden kaynaklı oluşabilecek olası bir salgına karşı önlem alınmamıştır. Doğal afet yıkıntı atıklarını, alıcı ortama verilmeden önce atıkların kaynağında ayrılması, doğal afet yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıkların diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, tehlikeli yıkıntı atıklarının alıcı ortama verilmeyerek bu atıkların Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre bertarafı yönünde işlem tesis etmek ve eylemde bulunmak zorunluluğu olduğu halde, Çevre Kanunun 8. Maddesi hükümleri ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine aykırı olarak atıkların ayrılması ve tehlikeli atıkların alıcı ortama verilmemesi yönünde işlem tesis etmeyerek hukuka aykırı idari işlem tesis etmiş ve halen bu yönde idari eylemi devam ettirmektedir.

GEREKÇE

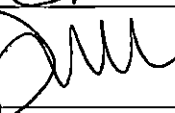
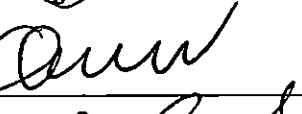
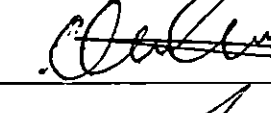
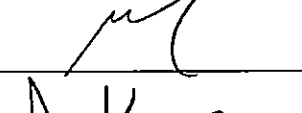
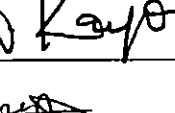
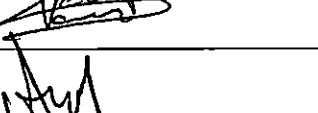
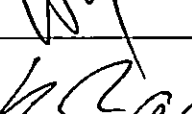
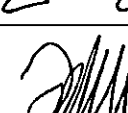
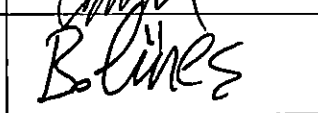
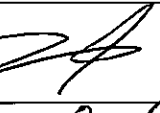
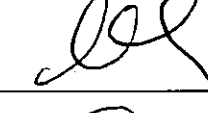
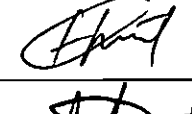
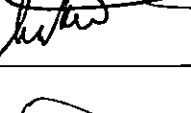
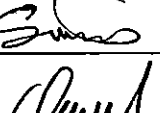
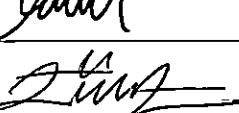
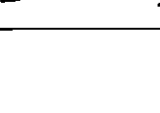
TTB ve Temiz Hava Hakkı Platformu, Dünya Sağlık Örgütü'nün günlük ortalama PM2.5 konsantrasyonu için belirlediği kılavuz değer olan 15 µg/m3'ü baz alarak yaptığı ölçümler sonucunda sadece 24 saatlik ölçüme en yakın süre boyunca yapılan ölçümler bile dikkate alındığında, DSÖ'nün yılda 3-4 günden fazla aşılması gerektiğini belirttiği 24 saatlik ortalama PM2.5 konsantrasyonlarının 3 gün aşıldığını tespit etmiş ve ölçümlerin kesintisiz yapılması durumunda bu kılavuz değer aşımının da çok daha fazla tekrarlanma riski olduğunu

belirtmiştir. Bu sonuçlardan hareketle, bölgedeki yoğun yıkım çalışmaları sonucu ortaya çıkan partikül madde kirliliğinin başta akut ve kronik solunum hastalıkları olmak üzere pek çok sağlık sorununa yol açtığı ve bölge halkının sistematik bir sağlık hakkı ihlaline maruz bırakıldığı ifade edilmiştir. Nitekim Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) de aralarında olduğu emek-meslek ve çevre örgütleri, Hatay'da yerleşim alanlarının, hastanelerin, ibadet yerlerinin, zeytinlik bölgelerinin ve sulak alanların moloz döküm alanı olarak kullanılmaması için 19 Nisan 2023 günü Hatay 2. İdare Mahkemesi'ne dava açmıştı. Dava dilekçesinde moloz döküm işlemlerinin yarattığı sağlık sorunlarına dikkat çekilerek, bu yöndeki idari işlemlerin idare savunması alınmaksızın derhal durdurulması ve iptali talep edilmişti. TTB, Hatay'da yaşam alanlarına moloz dökülmesine karşı açılan davada 9 aydır yürütmeyi durdurmayan ve hukuki yolları etkisizleştiren hakimleri HSK'ye şikâyet ettiği kamuoyuna yansımıştır.

Yine Hatay'da halen şebeke suyunun içilmesi önerilmemektedir. Ancak halkın temiz su ihtiyacı yeterli düzeyde karşılanmamaktadır. Çadırlardaki yaşam koşulları, bir insanın fizyolojik ve psikolojik açıdan yaşamasına elverişli olmayıp çadır ortamında 10-15 kişinin bir arada kalması da bulaşıcı hastalıklar açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır. Temiz suya ulaşımın olmaması, atıkların iyi bir şekilde toplanmaması, depremzedelerin planlı-projeli bir şekilde evlere yerleştirilmemesi salgın hastalık riskini artıran sebeplerdir.

Hatay ilindeki sağlık emekçilerinin yaşadığı sorunlar da acilen çözülmesi gereken meselelerden biridir. Kalacak yer bulunmaması, acil müdahale ekipmanı olmamasına karşın acil vakaların alınması, hastanelerde güvenlik işçisi sayısı yetersiz olması, beyaz kod verilecek bir sistemin olmaması, yemeklerin doyurucu olmaması, hastanelere herhangi bir toplu ulaşım olmaması ve nöbetle çalışmak durumunda olan hekimler/sağlık emekçileri için dinlenme odasının dahi olmaması bu sorunlardan sadece bir kısmıdır. Sağlık emekçilerinin çoğu barınma ve çocuklarının eğitim sorunları yüzünden başka illerde ikamet etmek zorunda kalmaktadırlar. Başta barınma olmak üzere yaşamsal sorunların çözülmemesi sağlık emekçilerinin Hatay ilinde çalışma tercihini olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin; Haziran 2023'te iller arası kura ile Hatay'a 75 hekim kadrosu açılmış, yalnızca 6 kişi başvurmuştur. Yeni hizmete giren Defne Devlet Hastanesindeki 24 Uzman Hekim ve 3 Pratisyen Hekim kadrosuna ise hiç başvuru yapılmamıştır. Hastanelerin fiziki koşullarının kötü olması, sağlık kurumlarının yetersizlikleri, yağmur yağdığında kimi hastaneleri su basması da halkın sağlık hakkını engellediği gibi sağlık emekçilerinin çalışma koşullarını da olumsuz etkilemektedir.

Sağlık hakkı, en temel haklardan olup bir kentte deprem yaşanmış olması bu hakkı ortadan kaldırmamaktadır. Hatay ilindeki depremzedelerin yarasının sarılıp yaşamın normale dönmesi, halkın yaşam hakkını tehlikeye atan koşulların ortadan kaldırılması için gerekli adımların atılması, devletin yükümlülüklerindendir. Tüm bu sebeplerle Hatay ilinde sağlık alanında yaşanan sorunlar ve sağlık emekçilerinin sorunlarının tespiti ve gerekli önlemlerin alınması için hiçbir çıkar çatışması söz konusu olmayan bilim insanlarından oluşan bir kurulunda dahil edildiği Anayasa'nın 98. Meclis İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	